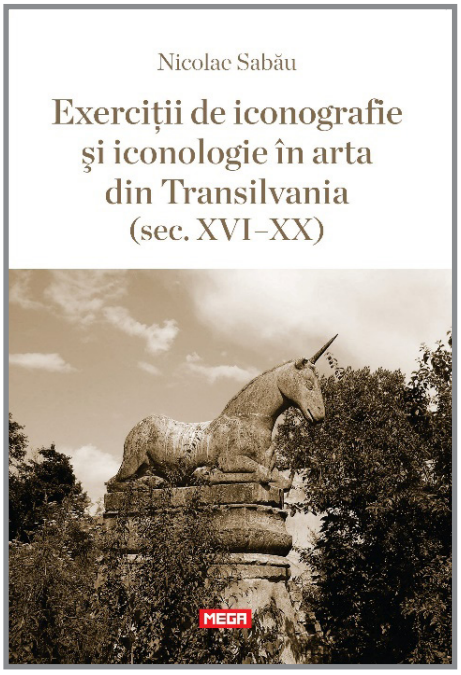
Nicolae Sabău, *Exerciții de iconografie și iconologie în arta din Transilvania (sec. XVI–XX)*, Cluj-Napoca: Editura Mega, 2025, 495 p.

Volumul profesorului și istoricului de artă Nicolae Sabău, intitulat *Exerciții de iconografie și iconologie în arta din Transilvania (sec. XVI–XX)*, reprezintă o sinteză matură a unei vieți dedicate cercetării și interpretării fenomenului artistic transilvănean. Cartea reunește, pentru prima dată, o serie de studii și eseuri publicate anterior în reviste academice, constituind un veritabil corpus dedicat descifrării iconografice și iconologice a artei religioase și laice din Transilvania, în contextul culturii europene.

Cartea se distinge printr-o abordare metodologică riguroasă, situată la confluența dintre iconografie și iconologie – direcții fundamentale ale cercetării artei, dezvoltate de Erwin Panofsky, dar adaptate aici specificului transilvănean. Autorul interpretează operele plastice nu doar ca expresii estetice, ci ca texte vizuale, purtătoare de idei, credințe și structuri mentale ale epocii. Astfel, lectura sa devine una hermeneutică, orientată spre semnificația profundă a imaginii.

Cele peste patru secole analizate – de la Renaștere și Baroc până la modernismul secolului XX – sunt reprezentate prin studii de caz care ilustrează dialogul constant dintre tradiția locală și influențele artistice europene. Structura volumului urmărește o varietate tematică remarcabilă: pictura bisericilor evanghelice, catolice și ortodoxe, studiul portretului transilvănean, analiza iconografică a altarului baroc, precum și relațiile cultural-artistice italo-transilvane. Fiecare studiu este susținut de reproduceri grafice relevante și de o documentare istorică solidă.

Un aspect deosebit îl constituie documentarea minuțioasă a bisericilor și edificiilor religioase din Transilvania: biserica evanghelică din Ruși, biserica din Roșia (județul Sibiu),

Biserica Neagră din Brașov, biserica ortodoxă „Sf. Arhanghel Mihail" din Târgu Mureș, biserica piaristă din Carei, Mănăstirea Nicula (Cluj) sau biserica catolică de la Maria, Radna. Prin analiza detaliată a acestor locuri, autorul urmărește evoluția unor motive iconografice și semnificațiile lor simbolice în diferite epoci. De asemenea, volumul conține studii comparative dedicate reprezentării Sfintei Treimi și a Maicii Domnului, dar și un studiu inedit despre imaginea inorogului în arta religioasă, arhitectura și heraldica transilvăneană.

Profesorul Nicolae Sabău evidențiază în mod convingător relațiile artistice dintre Transilvania și Italia, discutând influența maeștrilor italieni, în special din Veneția și Florența, asupra decorului bisericilor catolice din regiune. Autorul arată că transferul de modele vizuale nu s-a limitat la stilul pictural, ci a implicat și preluarea unor teme și simboluri, precum venerarea Sfântului Carlo Borromeo.

Dincolo de analiza erudită, volumul are și o dimensiune autobiografică subtilă. Profesorul Sabău evocă întâlnirile formative cu personalități ale istoriei artei europene – Otto Demus, Giulio Carlo Argan, Anthony Blunt, Paola Barocchi, Anna Banti – schițând totodată o cronologie intelectuală a ideilor și școlilor care i-au modelat gândirea. Această dimensiune personală nu diluează rigoarea științifică, ci adaugă profunzime istoriografică, transformând volumul într-o mărturie a continuității și dialogului cultural.

Prin amploarea documentării, finețea observației și rigoarea interpretării, *Exerciții de iconografie și iconologie în arta din Transilvania (sec. XVI–XX)* aduce o contribuție semnificativă la istoriografia artei românești, oferind un model de cercetare interdisciplinară, comparativă și hermeneutică. Autorul restabilește legătura dintre istoria vizualului și memoria culturală, demonstrând că reflecția asupra imaginii rămâne o formă de înțelegere a civilizației.

Volumul profesorului și istoricului de artă Nicolae Sabău reprezintă o sinteză de referință pentru studiul artei transilvănene. Prin bogăția tematică, coerența metodologică și rigoarea interpretării, această carte se afirmă ca un instrument esențial pentru istorici de artă, muzeografi, cercetători și studenți preocupați de iconografie și iconologie.

Exerciții de iconografie și iconologie în arta din Transilvania (sec. XVI–XX) se citește nu doar ca o lucrare de specialitate în studiul artei transilvănene, ci și ca o mărturie a unei vieți dedicate înțelegerii profunde a imaginii și a rolului acesteia în cultura europeană, constituindu-se într-o veritabilă pledoarie pentru continuitatea intelectuală și umanistă a studiilor de istoria artei din România.

Clara FULEA
Doctor în istorie
Șef serviciu, Biblioteca Centrală Universitară
„Lucian Blaga", Cluj-Napoca
E-mail: fulea.clara@gmail.com